

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення практичних занять
та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

**«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ТА
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ»**

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти денної та заочної форм навчання всіх спеціальностей)*

**Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2024**

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Правові засади захисту персональних даних та забезпечення кібербезпеки» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання всіх спеціальностей) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : І. І. Бочкова, К. М. Врублевська-Місюна. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – 8 с.

Укладачі: канд. юрид. наук І. І. Бочкова,
канд. юрид. наук, доц. К. М. Врублевська-Місюна

Рецензент

А. В. Домбровська, доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри патентознавства та основ правозастосовної діяльності Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою патентознавства та основ правозастосовної діяльності, протокол № 1 від 19.08.2024

ЗМІСТ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1 Теоретико-правові засади захисту персональних даних

Теоретичні відомості

1. Поняття, види та способи обробки персональних даних. Поняття кібербезпеки.
2. Мета та завдання захисту персональних даних.
3. Право на приватність і право на захист персональних даних.
4. Категорії персональних даних.
5. Вплив розвитку ІТ на захист персональних даних.

Самостійне опрацювання теми 1 (підготовка доповідей)

1. Сутність персональних даних та їх роль у сучасному світі.
2. Чому захист персональних даних є критично важливим у цифрову епоху.
3. Кібербезпека: основні загрози та заходи захисту персональних даних.

Тема 2 Джерела національного та міжнародного правового регулювання захисту персональних даних

Теоретичні відомості

1. Національне законодавство України із захисту персональних даних.
2. Закон України «Про захист персональних даних».
3. Нормативно-правові акти Уповноваженого Верховної Ради з прав людини щодо захисту персональних даних.
4. Джерела правового регулювання захисту персональних даних і кібербезпеки в праві ЄС та Ради Європи.

Самостійне опрацювання теми 2 (підготовка доповідей)

1. Вплив міжнародних стандартів на національне законодавство України щодо захисту персональних даних.
2. Аналіз ключових положень Закону України «Про захист персональних даних».
3. Роль Уповноваженого Верховної Ради з прав людини у забезпеченні захисту персональних даних.
4. Процедура подання скарг на порушення персональних даних: діяльність Уповноваженого.

Тема 3 Принципи і підстави для обробки персональних даних

Теоретичні відомості

1. Поняття та види принципів обробки персональних даних.
2. Загальна характеристика та зміст принципів обробки персональних даних.
3. Поняття та види підстав обробки персональних даних.
4. Характеристика порядку обробки персональних даних.
5. Особливі умови обробки спеціальних категорій персональних даних (т. зв. «чутливі дані» / «sensitive data»).

Самостійне опрацювання теми 3 (підготовка доповідей)

1. Принципи обробки персональних даних згідно з GDPR і законодавством України.
2. Точність і актуальність персональних даних як принцип обробки.
3. Принцип обмеження строку зберігання даних: правове регулювання та проблеми реалізації.
4. Обробка даних за згодою суб'єкта даних: вимоги та правила.
5. Підстави обробки персональних даних у сфері трудових відносин.
6. Зберігання персональних даних: строки, обмеження та вимоги до безпеки.

Тема 4 Суб'єкти правових відносин у сфері захисту персональних даних

Теоретичні відомості

1. Суб'єкти правовідносин у сфері захисту персональних даних.
2. Права суб'єкта персональних даних.
3. Юридичні обов'язки власника персональних даних.
4. Обмеження дії прав суб'єкта персональних даних.

Самостійне опрацювання теми 4 (підготовка доповідей)

1. Права на доступ до своїх персональних даних: механізми реалізації та обмеження.
2. Право на перенесення даних: нові можливості та виклики в цифровому світі.
3. Обов'язок забезпечення конфіденційності та безпеки обробки персональних даних.
4. Співвідношення права на приватність і публічного інтересу: коли держава має право обмежити права суб'єкта.

Тема 5 Міжнародна (транскордонна) передача персональних даних

Теоретичні відомості

1. Правопорушення у сфері поводження ЗД та засоби юридичного захисту суб'єктів ПД.
2. Види та повноваження наглядових органів у сфері захисту ПД.
3. Види санкцій за порушення у сфері захисту ПД.
4. Особливості та порядок взаємодії між національними та європейськими наглядовими органами.

Самостійне опрацювання теми 5 (підготовка доповідей)

1. Засоби протидії кібератакам на персональні дані.
2. Роль Європейського комітету із захисту даних (EDPB) у сфері нагляду за персональними даними.
3. Санкції за порушення GDPR: міжнародний досвід і кейси великих компаній.
4. Ефективність санкцій у сфері захисту персональних даних: як штрафи впливають на політику компаній щодо захисту інформації.

Тема 6 Організаційно-технічні питання обробки і безпеки персональних даних

Теоретичні відомості

1. Поняття та ведення реєстру обробки персональних даних (RoPA).
2. Технічні та організаційні заходи безпеки даних (ToMs).
3. Види та способи порушення безпеки даних (Data breach).
4. Повідомлення наглядового органу та суб'єктів даних про порушення безпеки даних.

Самостійне опрацювання теми 6 (підготовка доповідей)

1. Зміст та структура реєстру обробки персональних даних: які дані необхідно фіксувати.
2. Переваги ведення RoPA для компаній: контроль процесів обробки даних та мінімізація ризиків.
3. Коли і як потрібно інформувати суб'єктів даних про порушення: практичні аспекти.

Тема 7 Основи штучного інтелекту

Теоретичні відомості

1. Поняття штучного інтелекту.
2. Основна термінологія, пов'язана зі штучним інтелектом.
3. Напрями використання штучного інтелекту.
4. Сучасний стан правового регулювання використання штучного інтелекту.
5. Штучний інтелект і персональні дані.

Самостійне опрацювання теми 7 (підготовка доповідей)

1. Штучний інтелект: еволюція поняття від теорії до практики.
2. Класифікація штучного інтелекту: вузький, загальний та суперінтелект.
3. Що таке нейронна мережа? Роль нейронних мереж у розвитку штучного інтелекту.
4. Стан правового регулювання штучного інтелекту в Україні та ЄС.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : зі змінами та доповненнями : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.] // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про захист персональних даних : Закон України від 23.04.2021 № 2297-VI [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>, вільний (дата звернення: 15.08.2024). – Назва з екрана.
3. Європейська Конвенція з прав людини від 04.11.1950 №995_004 [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text, вільний (дата звернення: 15.08.2024). – Назва з екрана.
4. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних від 28.01.1981 № 994_542 [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326, вільний (дата звернення: 15.08.2024). – Назва з екрана.
5. Хартія основних прав Європейського Союзу від 01.12.2009 [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf, вільний (дата звернення: 15.08.2024). – Назва з екрана.
6. Регламент Європейського парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних) [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-16#n6, вільний (дата звернення: 15.08.2024). – Назва з екрана.
7. A Practical Guide to Personal Data Breach Notifications under the GDPR [Electronic resource]. – Electronic text data. – Regime of access: [A Practical Guide to Personal Data Breach Notifications under the GDPR](#), free (date of the application: 15.08.2024). – Header from the screen.
8. European Data Protection Board [Electronic resource]. – Electronic text data. – Regime of access: [Guidelines, Recommendations, Best Practices | European Data Protection Board \(europa.eu\)](#), free (date of the application: 15.08.2024). – Header from the screen.
9. Дистанційний курс дисципліни «Правові засади захисту персональних даних та забезпечення кібербезпеки» у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE [Електрон. ресурс] / ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=3389>, вільний (дата звернення: 15.08.2024). – Назва з екрана.

Електронне навчальне видання

Методичні рекомендації
до проведення практичних занять та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

**«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАХИСУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ТА
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ»**

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти денної та заочної форм навчання всіх спеціальностей)*

Укладачі: **БОЧКОВА** Інга Ігорівна,
ВРУБЛЕВСЬКА-МІСЮНА Катерина Миколаївна

Відповідальний за випуск *А. М. Бровдій*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *К. М. Врублевська-Місюна*

План 2024, поз. 359М

Підп. до друку 14.10.2024. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 0,5.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Чорноглазівська (Маршала Бажанова), 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК 5328 від 11.04.2017.